

ABONAMENTUL.

Pe un an 80 coroane.

Pe 1/2 an 40 "

Pe 1/4 an 20 "

Pe lună 7 "

Un număr 30 fileri.

□ □

Unirea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată 84 fil., a doua
oară 72 fil., a treia
oară 60 fil.

Manuscrise sunt a se
trimite la Redacția
„UNIRII“ Blaj.

□ □

ZIAR NAȚIONAL — APARE ZILNIC.

Balul studenților

nu s'a ținut de patru ani. Patru ani de vifor cumplit, ce a sgu-duit lumea din temelii, și a schimbat cu totul fața lumii. Nimenui nu-i ardea atunci de baluri și petreceri, când frații noștri muriau, pe toate fronturile, pentru un ideal, care nu eră al lor, și a cărui realizare ar fi însemnat, fără doar și poate: *moartea* lor națională, pentru vecie.

In anul acesta balul studenților se va ținea.

Jalea și tânguital anilor de războiu au încetat, — pentru moment măcar — săvârșindu-se unirea tuturor Românilor, în țipetul de bucurie generală, sub presiunea căruia hotărârile măiestrite s'au prăbușit, ca zidurile Ierihonului.

Va avea deci loc iarăși această petrecere tradițională, ce era împreună cu festivalul societății de lectură a elevilor.

Festivalul se va ținea și acum, cu obișnuitele declamări, bineînțeles, cu excluderea limbei maghiare și germane.

Se știe, că aceasta petrecere — (să nu-i zicem, de data asta: bal) — se aranjează, în favorul studenților săraci, pentru a fi provăzuți cu medicamente, în caz de boală.

Ofertele au încurs și în acești patru ani din urmă, cu toate că petrecerea n'a avut loc.

Facem apel la publicul românesc — la nenumărații elevi, ce au trecut prin școlile Blajului — să-și îndeplinească și de data asta datoria de onoare, contribuind cu obolul lor, pentru un scop atât de umanitar, de care au beneficiat, și vor mai beneficia, atâtea mii și mii de elevi săraci și buni, ocrotiți de școlile Blajului!

Un francez

despre statistica ungurească spune aceleași lucruri, pe cari noi le-am accentuat în atâtea rânduri. E vorba de francezul René Gonnard. Acesta a petrecut mai multă vreme în Ungaria. Experiențele și-le-a publicat într-o carte intitulată „La Hongrie au XX-e Siécle“, apărută la Paris în 1908. Dăm numai partea, care ne privește:

— Este foarte greu să se știe exact, prin ce fracțiune este reprezentată fiecare din naționalitățile, cari populează Ungaria, nu fiindcă statisticele sunt mute în acest punct, ci pentru că multă lume refuză să le acorde încredere. Reprezentanții „naționalităților“ pretind că statisticianii maghiari îngroașă bucurios cifra conaționalilor și o subțiază pe aceea a celorlalte grupuri etnice. Mi-aduc aminte, cu câtă convingere îmi spunea un mare industriș de lângă Viena, care era foarte în curent cu chestiunile sociale ungare: „Ungurii pretind, că sunt 9—10 milioane; în realitate nu sunt decât cinci.“ El insistă asupra

acestui fapt, pentru că printre Ungurii de sud sunt numeroase populații germane și că loialismul lor față de coroană îi face să fie considerați ca Unguri, pe când ei nu sunt deloc.

„Recensământul din 1900 arată cât de slabă este în Ungaria majoritatea, formată de aceea parte a populației, a cărei „limbă maternă“ este cea ungurească. Mai este de remarcat, că în această majoritate figurează destule elemente, cari nu sunt deloc de origine ungurească și dintre cari multe sunt numai de curând maghiarizate. Pentru a scoate în evidență acest lucru, este suficient a constata, că majoritatea dela 1900 (51.38%) a fost minoritate la 1890 (48.5%) și încă mai mult la 1880 (46.6%). Ori cum natalitatea maghiară, departe de a fi superioară, dimpotrivă le este inferioară celorlalte populații, — creșterea rapidă a numărului indivizilor, a căror limbă maternă este cea maghiară, trebuie explicată mai curând prin cuceriri lingvistice decât printr-o augmentare a elementului etnic unguresc“

Congresul profesorilor.

— Dela trimișii noștri. —

(Continuare și fine.)

Mi-a scăpat un lucru. Luni la douăsprezece, toți profesorii, în corpore s'au prezentat la generalul Moșoiu, arătându-i, prin rostul elocvent al prezidentului Bărcănuș, admirația și omagiile față de armata română și comandantii ei. De aci s'au dus la ministrul-prezident Maniu, dând expresie devotamentului și încrederii ce o avem în Conziliul Dirigent și în prezidentul acestuia.

Marti s'a deschis congresul la orele 10. Înainte de a trece la rapoartele ce mai sunt, prezidentul accentuează, că avem o datorie de onoare de a adresa o telegramă de aderență omului titan, dascălului dascălilor, lui Nic. Iorgă. Textul telegramei e următorul:

„Congresul profesorilor români din Ardeal salută cu dragoste, recunoștință și admirație pe marele cugetător, muncitor și îndrumător al neamului, dascălul dascălilor, model de cinste și de devotament pentru binele obștesc, dorindu-i viață îndelungată și fericită spre bucuria și folosul întreg neamului românesc“.

Această telegramă e un luminos act de aderare la principiile lui Iorgă. E un gest de o impunătoare conștiință de sine al profesorilor români de dincoace.

Urmează apoi, raportul lui G. Precup despre cursul pregătitor pentru profesori și despre recrutarea profesorilor în viitor.

Dsa propune, pentru crearea și pregătirea de profesori, două cursuri: unul practic și altul teoretic. Cel practic să-l facă, cei admiși, pe lângă o școală secundară, în decursul acestei jumătăți de an, iar cel teoretic să-l facă la vară pe lângă una din universitățile noastre, la București, ori la Iași. La aceste cursuri să fie admiși: 1. studenții cari au cel puțin 4 semestre dela filozofie, 2. absolvenții de teologie și preoții tineri distinși, cu aptitudini literare. Să se reclame profesorii români dela școlile străine și să fie reactivați profesorii penzionați, apti încă de serviciu. Iar pe viitor să se dea tinerilor burse, să se înființeze căminuri studențești, Să fie trimiși cât mai mulți tineri în Anglia și America, ca acolo să-și însușească metodele de educație în direcția școlii reale.

În discuția ce se pornește se accentuează necesitatea unor cursuri de vară, la cari se poate lua parte și profesorii actuali. Ar fi de dorit aceasta pentru uniformizarea limbii și a metodelor de propunere. La cursul teoretic pentru candidații de profesori ar fi bine, spun unii, să fie, ca prelegători, și profesori de aici, dela noi, cari ne cunosc lipsurile noastre. Alții sper, că ar fi bine să se aranjeze un astfel de curs și aici la noi, bunăoară în Sibiu, sau la Cluj. Ba ar fi de lipsă să se facă un curs chiar și pentru profesorii străini, cari nu știu românește.

În legătură cu chestiunile în discuție dl Câmpeanu dela București ne aduce la cunoștință, din însărcinarea ministrului Angelescu, că e în formațiune un cămin studențesc. Va fi așezat în vechea școală ungurească Vor fi primiți, spune d-sa 600—700 tineri ardeleni gratuit. Cei ce vor locui în oraș vor primi viftul, în acest cămin, pentru 100 lei lunar.

Congresul ia cu bucurie la cunoștință aceste comunicări. Se hotărăște să se aducă acest

lucru la cunoștință tineretului nostru.

Raportul dlui Precup se primește în întregime. Urmează raportul preparanților, împărțit de dl *Negrufiu*. Propune să fie reprimiți penzionarii apți. Toți profesorii ce-au servit mai înainte să fie reactivați. Să fie aplicați ca profesori, învățătorii, cari s'au distins pe terenul pedagogic, precum și absolvenții de teologie distinși. Să se înființeze o școală normală superioară, cu rangul de academie. Să se înființeze o academie de agricultură la Blaj. Să se țină cursuri agronomice la moșiile mai mari. Să se institue învățători ambulanti pentru stupărit, pomărit și agricultura rațională.

Raportul se primește. Înainte de a trece mai de parte, profesorul de teologie Bălan, propune că, la recrutarea profesorilor dintre teologi și preoți, să se lucreze mână în mână cu autoritățile bisericești, ca nu cumva să ne trezim fără preoți.

Se trece apoi la chestia universităților. Raportorul directorului *Drăgan* dela Năsăud. D-sa expune clar și documentat necesitatea preluării urgente a universității dela Cluj. Acesta e centrul geografic al ținuturilor românești din fosta Ungarie, aici ne trebuie nesmintit o universitate. Ar trebui mai multe, dar mijloacele materiale n'o permit deocamdată. Avem neapărata lipsă și de un politehnic, la Timișoara. Universitatea ungurească să fie deschisă la Târgul Murașului. Universitatea română să fie organizată, după felul celorlalte universități românești, cu 5 facultăți: facultatea teologică cu două secții (una pentru uniți, alta pentru neuniți), facultatea de drept, de medicină, de filozofie și de științe. Catedrele să fie instruite după nevoi și nu după persoane. La alegerea profesorilor să fie datoare de ton pregătirea, munca, cinstea. Profesura Universitară să nu fie recompensă politică. Afară de politica nu numai din școlile secundare, ci și din Universitate. Pentru facultățile de teologie, drept și filozofie avem contingent suficient de profesori de aici dintre noi. Mai greu va merge la facultatea de medicină. Avem însă în țară medicii ardeleni celebri (ca Babeș), cari de vor fi invitați nu vor pregetă să vină să ne organizeze facultatea de medicină. Profesorii universitari să fie inamovibili. În rezumat, d-sa cere: înființarea eventual preluarea cât mai repede a universității din Cluj, să se aplice de profesori oameni cu pregătire dela noi; până atunci la universitatea actuală din Cluj să se predea, încă în semestrul

acesta, literatura română și Istoria Românilor; să se inventarizeze cât mai îngrabă bibliotecile și laboratoarele universității din Cluj.

Se pornește discuție. Se cere înființarea unei școli de montanistică și silvanistică, precum și o academie de muzică. Unii sunt de părerea, că ar trebui să se înființeze și alte universități românești dincoace de Carpați, ori dacă nu se poate, atunci cel puțin academii. Se aduce ca pildă Italia, unde 35 milioane locuitori au 30 universități. Alții sunt împotriva universităților multe, spunând că duc la proletariat și la funcționari. Ne trebuie școli primare și secundare multe și bune. Un coleg sibian stăruie pentru înființarea unui muzeu etnografic.

Raportul se primește întreg.

Urmează raportul colegului *Caliani*, despre salarizare, punctul ultim din program.

D-sa cere, ca toți susținătorii să întregescă salariile conform eorințelor timpului. Salarizarea profesoriei de aici să fie egală cu a profesoriei din vechiul regat, cu toate augmentele de acolo, dar la nici un caz mai puțin, decât cum am avut dela statul unguresc în 1 Ianuarie 1919. Leafa să ni-se dea în lei. După calculii dsale colegii din vechiul regat primesc, în mediu, o leafă de 1150 lei lunar. Colegii de dincolo primesc un adaos lunar 400 lei lunar. Noi să cerem, pe lângă acest adaos, 20 la sută pentru fiecare membru din familie. În ce privește penzionarea consiliul dirigent să ia toate obligamentele ce le-a avut statul unguresc. Să se esmită o comisie de 3 membri, cari să studieze starea penziei și care să participe și la lichidarea cu vechiul stat, apărându-ne interesele. Maximul anilor de serviciu să fie 30. Pentru plusul de oare dela 12 în sus, să se plătească taxă deosebită de 20 lei lunar, ca'n țară. Să se dea reducere pe toate căile ferate, nu numai pentru profesori, ci și pentru penzionari. În urmă propune să se aleagă o comisie de 5 pentru realizarea și executarea celor hotărâte în congres, cu privire la salarizare.

Congresul primește, cu multă plăcere, raportul dlui *Caliani*. Se aleg comisiile propuse, una de 3 și alta de 5 membri.

La propunerea dlui *Precup* comitetul central al Uniunii se ridică la 28 membri. D-sa propune pe *Suciu* dela Arad, pe *Seni* dela Năsăud, pe directorul *Chețanu* și pe *Popoviciu* dela Sibiu. Propunerea se primește.

Păcurariu dela Năsăud amplifică statutele Uniunii cu câțiva

paragrafi noi. Amplificările se acceptă.

În ce privește publicația periodică a Uniunii, se hotărăște că de editarea și redactarea să se îngrijască biroul central al Uniunii.

Înainte de închiderea Congresului prezidentul Bârceanu află de bine de a accentua necesitatea rolului cultural afară de școală al profesoriei. Ne roagă, ca încă din săptămâna viitoare, să începem, prin centrele unde suntem, un ciclu de conferențe. D-sa face acest apel către profesori nu numai ca prezident al Congresului, ci și ca prezident al Asociațiunii. Aceste conferențe să fie următoarele: 1. Pământul românesc și locuitorii lui. 2. Inceputurile neamului românesc, vijeliile prin cari a trecut și încercările de întregire. 3. Cum s'a făcut unitatea națională. 4. Însemnătatea și foloasele unirii. 5. Problemele pentru viitor în România întregită. 6. Bărbății, cari au contribuit mai mult la întregirea neamului.

Aceste conferențe să se țină și în comunele din jur, în cadrele Asociațiunii. Să se împreune și cu producțiuni. Elevilor să li-se dea teme libere din ciclul de conferențe amintit mai sus. Cele mai bune conferențe se vor tipări de Asociațiune.

Ziua unirii principatelor, 24 Ian. v., propune să se celebreze cu prelegeri comemorative, cu lecturi, declamări și cântări.

Închide apoi ședința, luându-și rămas bun dela membrii congresului, în cuvinte de o emoționată căldură.

(ps).

Învățătorul român.

(Fine).

Neplăceri mari a suferit învățătorul și din partea unor preoți — onoare excepțiunilor. Au fost adecă unii preoți, cari cu orice ocazie voiau să-și arete superioritatea și supremația față de învățător. Aceștia dacă cumva li-se împăreau, că învățătorul încă voiește să fie stăpân pe ideile și principiile sale, că ține la demnitatea sa de învățător, acești preoți îndată alergau la „Regulamentul școlar“. Îl lua pe învățător la trei parale, părăndu-l pela superioritățile școlare pentru toate nimicurile. — Astfel de preoți mici de suflet, mari de patimi, vorba nemuritorului *Eminescu*, nu primea nimic de emana dela învățător, cu toate că aceste erau în sine lucruri bune și foloșitoare pentru școală și popor. Nu, pen-trucă ei credeau, că prin asta

crește vaza învățătorului și ei numai asta n'o dorian.

Nu zic, că și învățătorii vor fi fost de vină în multe cazuri. Dar cu toate aceste divergențe de idei și principii ori alte neînțelegeri nu trebuia să degeneze în certe, însinuări și alte lucruri de acest fel. Căci toate aceste erau foarte păgubitoare școlii și poporului, care se scandaliză de astfel de lucruri mârșave.

Învățătorul român multă vreme. — ba și astăzi — a fost nebăgat în samă din partea tuturor cărturarilor, cari au avut norocul să fie în poziții mai înalte și mai bune decât el. De aceea învățătorul român nu putea să se învârtască în mijlocul inteligenței noastre mai alese și mai culte. Abia după ce i-s'a mai ridicat leafa, au început a-i da atențiune „domni“ noștri. Bagsama de când e lumea, săracul totdeauna a fost preterat de cel bogat. Așa s'a judecat la noi. Nu se știa, că prin aceasta respectivii își dădeau cel mai slab atestat despre sentimentele și cultura lor. „*Gradul de cultură și puterea de viață a unei națiuni se poate măsura cu stîmă și cu răsplata, ce i-o dă învățătorului.*“*)

Stăpânirea maghiară apoi i-a fost foarte mășteră învățătorului român. Aceasta l-a șicanat și persecutat, ca pe nimeni altul, pe toate căile. Învățătorul român a fost spionat de gendarm, notar, subprefect și mai ales de revizorii școlari ungurești.

Era destul, ca învățătorul român să vorbească ceva din istoria neamului, să se plângă de suferințele îndurate din partea stăpânirii maghiare, se critice cât de puțin sistemul șovinist de opresiune, să cânte apoi o doină națională ori se poarte o panglică mică treicoloră, cei înșirați mai sus îndată îl însinuuau procurorului. Acesta îi intentă proces, care de regulă se sfârșia cu osândirea învățătorului valah. Câte parale a solvit și câți ani de pușcărie au suferit bieții învățători români pentru aceste lucruri bagatele. Cu ocazia alegerilor parlamentare, dacă învățătorul român votă cu candidatul național, își făcea dușmană întreagă administrația. Toți îl timbrau de agitator și trădător de patrie.

Mai persecutați au fost învățătorii români din partea revizorilor școlari ungurești. Acești șatrapi ai școlii și învățământului național român, dacă învățătorul nu făcea spor din limba maghiară după pofta inimii D-sale, îndată îi făcea proces disciplinar, ori simplaminte cerea

*) „Românul“, anul 1911.

ministrului destituirea învățătorului valah. Câți învățători români n'au fost destituiți din post pe calea aceasta, de câtră aceste sentinele neadormite ale maghiarizării.

Cu toate mizeriile și persecuțiile îndurate de învățătorul român, el n'a încetat să-și facă datoria. A răbdat și a suferit cu paciință toate pacostele, ce-i cădeau asupra capului. *De aceea pot spune cu fruntea sus și ridicată, că învățătorul român, care pe lângă toate lipsele și neajunsurile cele multe și mari îndurate din partea alor noștri și a contrariilor, n'a încetat să muncească cu dragoste și cu mare zel pentru neamul său, răspândind în toate părțile razele binefăcătoare ale luminii și culturii, acela cu drept cuvânt se poate numi și de fapt și este: martirul națiunii.*

Dar iată, că a răsărit și peste tine învățător român soarele dreptății și al libertății. În noul stat român nu vei mai fi persecutat, nu-ți vor mai fi mânil și picioarele legate, ci vei fi liber atât peste voința, cât și peste cugetele și sentimentele tale.

Noi învățătorii români din Transilvania, Bănat și Țara ungurească, cari am trecut peste toate probele de foc, suntem oțeliți în luptă, ca puțini alții. Acuma nu așteptăm alta decât să ni-se deie de muncit. În munca noastră de luminători ai neamului să fim ajutați și sprijiniți din partea superiorilor noștri. În sfârșit pentru munca noastră grea și delicată să fim astfel retribuiți, încât să numai ducem atâtea lipse și miserii ca în trecut. Ci scăpați de grijile traiului, tot timpul să-l consacrați școlii, focalarul de lumină și cultură al popoarelor. Dacă așa se va întâmpla, noi învățătorii români din provinciile sus amintite, în scurt timp vom face minuni pe terenul învățământului. Cei chemați s'audă!

Un erou francez.

Căpitanul Henry Vernay.

În cartea jertfelor aduse de Franța pentru România s'a scris în zilele din urmă una din cele mai frumoase. Căci căpitanul înmormântat în ziua de 6 Ianuarie la Iași, după ce corpul și se înfrățise prin 5 luni de zile cu atmosfera plină de prieteniei felurite a Moldovei noastre de jertfe și suferințe, și-a câștigat pentru armata noastră în merit neperitor prin activitatea rodnică dezvoltată în luptă, iar prin moartea lui pică va rămâne una din pil-

dele de vitejie ale războiului mondial.

Henry Vernay era în Franța inginer mecanic. Războiul îl surprinse la conducerea unei fabrici. Măestru, cum e, a făcut din acest liniștit muncitor un aprig și înțelept luptător, care se destinase în glorioasele lupte din Alsacia, din Champagne și de pe Somme, în cursul cărora fu rănit de 2 ori. Patria l-a răsplătit decorându-l și trimițându-l cu misiunea destinată să învioreze rândurile împușinate de mizeria retragerii ale armatei noastre prin acel spirit special francez, care „lucrează zâmbind și râde muncind”.

Ce frumos era căpitanul Vernay când apărea pe câmpul de instrucție de lângă Cerchezeni, unde se refăcea regimentul de Buzău, căruia îi fusese atașat! Cu câtă simpatie privea el umbrele soldaților istoviți de bolile și mizeriile unei ierni nemiloase! Cu câtă pricepere ajuta el la aranjarea programului de instrucție, cu cât bun simț arăta defectele, cu câtă iubire promova camaraderia dintre ofițeri! Cu cât dispreț de moarte își purta zâmbetul de fecioară prin casele suferinții, în cari atâția soldați zăceau în ghiarele tifosului exantematic sau a febrei recurente, ajutând, mângâind atâtea existențe prefăcute mai târziu în tot atâtea stavile de oprire a puhoiului inamic la Mărășești! Rare ori îl vedeam năcăjit, când în vr'o parte a câmpului de instrucție pe care îl vedea în întregime de pe cal, se făcea vr'o greșală. Atunci se repezia într'acolo și în limba noastră pe care se silise s'o învețe, rostia cu accent francez: „Aice se face nimica, d-le locotenent”.

Au trecut și zilele iernii dela Cerchezeni. Soarele primăverii rechemă la viață, deodată cu mugurii copacilor, și nădejtile noastre ce ieșiau mărite din colibele aceluia săracăcios sat moldovenesc cu fiecare ostaș înrămat. Restabilirea forțelor urma mână în mână cu regenerarea militară.

În luna lui Iunie pornirăm plini de avânt și speranțe spre Nămolosa. Din ochii albaștri ai Căpitanului Vernay se desprindea o lumină stranie, fermecătoare, ori de câte ori vorbea de ofensivă. În tot timpul așteptării zilei de răsplată și răsbunare era de o veselie exuberantă. Fața i-se posomorâ, numai când trebuia să exprime cuvântul „boși”. A, cu câtă ură nesăturată îi svăcnea printre dinți acest cuvânt, cum i-se crispa figura atât de blajină de altfel, cum i-se înclăștă pumnul în vederea revanșei, ce mătă-

duia s'o ieie alătura de feciorii noștri.

Se vede însă că altfel hotărîse destinul. Cu sufletele îndoit de durere ne-am făcut întoarsă calea gloriei așteptate la Focșani, pentru a câștiga în alt loc o isbândă ce va rămâne cel mai mare fapt de arme al armatei românești: la Mărășești.

Eră prin 14 Iulie. Rușii se retrăgeau din Galiția și din Bucovina. Neliniștea cuprinse sufletele noastre la cetirea comunicatelor oficiale, care nu tăgăduia nimica din ce se petrecea pe acest câmp de luptă.

În pădurea Barcia, pe iarbă verde, discutam eventualele consecințe ale acestor ușoare victorii germane, când Vernay se sculă brusc în picioare, puse mâna pe umărul meu și-mi zise: „Dta merge cu mine în Franța! Acolo nu retrage nimel!” Eră atâta mândrie, atâta siguranță de victorie în această privire a Francezului convins de superioritatea nației sale.

Peste scurtă vreme, peste 6 zile, un marș forțat ne duse dela Hanul Conachi la Cosmești, pentru a opri năvala Nemților, ce înaintau dinspre Ciușlea, după ce rupseseră rândurile diviziei rusești, care făcuse până atunci strajă la Siret. A doua noapte pe la ora 1 j.m. știința și sistemul german se lovi de baioneta și pieptul ostașilor noștri. Printr'un atac nebun de noapte asupra pădurii E. Străjescu și satului Doaga, ocupate de regimente prosiace, trupele noastre au inaugurat epopea dela Mărășești.

Aât în această crâncenă luptă cât și în cele ce au urmat zi și noapte, Henri Vernay a fost necontent în mijlocul soldaților noștri, la atac și la apărare. Era par'că geniul bun al victoriei noastre, pe care destinul cerea s'o pecetluiască și dânsul cu sângele său, când înspre seară, după ce se stabilia linia de luptă, apărea de-alungul șanțurilor improvizate sau a măștilor individuale, însoțind pe bătrânul colonel și îndrepând ceea ce experiența spune că e greșit în măsurile luate.

La 1 August însă, pe când soarele își aplecă lumina cu duioșie spre crestele munților, loviți de mii de guri de foc, iadul se deslănțui și asupra șesului dintre Sirete și Mărășești. Guri de tun de trei calibre vărsau dinspre Ciușlea asupra tranșelor noastre obuze, șrapnele, gaze asfixiate și fum, întunecând milostiva față a soarelui și prefăcând ziua în noapte.

Sub protecția acestui iad Prusacii rupseră linia diviziei noastre într'un loc mai slab și încunjurară trupele între cari se găsea și Henri Vernay, lup-

tând alătura cu flăcii noștri. Granatele începură a lovi fără milă în toate părțile, baionetele în străfulgerare nebună, se înroșiră de sânge, brațele se înclăștară cu desperare de piepturile și gâturile dușmanului înzecit ca număr... Cinci minute de svârcoliri uriașe.

Dar șuvoiul ce-și făcuse loc creștea mereu. Căpitanul francez, amenințat să cadă prizonier, se aruncă în Siret și într'o supremă încordare a forțelor sale, ajunse aproape de malul stâng.

Aici dispăru în noaptea de gaze și de fum, rămas fără urmă până la 1 Ianuarie c., când oasele lui fură găsite pe malul stâng al Siretelui.

Fusesă lovit de o schijă ucigașă în coasta stângă. Undele jalnice ale Siretelui îl aruncaseră la mal cu fața îndreptată spre ceriu, către care, timp de 5 luni de zile, ridicase proteste împotriva încalcării și rugi pentru salvarea acestei țări.

Nu și-a putut vedea Franța dorită. Coborât însă în ziua de 6 Ianuarie în pământul țării noastre, corpul lui înfrățit cu glia ei vor forma pentru vecie simbolul acelei legături sfinte și trainice, care ne va uni deapănarea cu Franța generoasă.

D. Marmeliuc.

(„Glasul Bucovinei”).

Libertate.

Libertate! Libertate!

Zice frate câtră frate,
Că de veacuri am gemut
După-acest dor ne'ntrecut.

Scoală-acum Alexandri!
Și privește la'i tăi fii
Cari azi cântă visul tău
Preamărind pe Dumnezeu.

Deșteaptă-te Murășane!
La dulci versurile tale
Cari le cântă tot românul
De să sguđuie pământul.

Astăzi toți ne-am deșteptat
Din acel somn ne'ndurat
Care barbari ni-l-au pus
Ca la sclavul cel supus.

Astăzi bătrâni și femei
Copii, tineri și flăcăi
Toți cântă cu'nusfletire
Sfânta noastră mântuire.

Eminescu...! dorul tău
L-a implinit Dumnezeu
Dela Nistru pân la Tisa
Plânsul, jalea sfârșitu-s'a

Veniți toți într'o unire
Să prăznuim cu mărire
Libertatea, scopul sfânt
Pe-al nostru liber pământ.

Un preot din câmpie.

Informațiuni.

Cătră abonații noștri.

Răspundem mai multora, cari ne-au trimis scrisori. Faptul, că posta nu primește, sau nu inmanuiază bani, să nu împiedece pe nimeni, de a-și achita abonamentul, sau restanțele. Domnii protopopi, cari ne-au făcut mari servicii, sunt rugați să stăruiască, mai ales pentru încasarea abonamentelor restante.

Când se va restabili legătura postală, banii să poată fi spedați, cu proxima ocazie.

Administrația „Unirii“.

* **România** este reprezentată la *congresul de pace* prin trei delegați. Deocamdată numai dl Brătianu și dl Mișu au primit credenționalele regale. Al treilea delegat nu este numit. Să învârtă însă chestiunea în jurul lui T. Ionescu, cel mai abil și cel mai util diplomat al nostru în afacerile aceste. Faptul, că nici un delegat ardelean nu ia parte oficial la tratativele pentru pace, până când Slovacia sunt reprezentată, nu înseamnă, că antanta ar favoriza pe aceștia față de noi; ci că Ardealul este considerat deja ca o parte integrantă a României; iar acesta era deja stat independent aliat al puterilor înțelegerii, până când Bohemia era o provincie austriacă iar Slavonia — ungară.

* **Bolșevii** se retrag vertiginos lângă Kumă dinaintea trupelor lui Denikine, lăsând în urmă tunuri, trenuri cu alimente și o mulțime considerabilă de efecte de războiu. Situația pare disperată, judecând după felul retragerii, care se aseamănă mai mult cu o fugă disordonată.

* **Di Brătianu** sosind la Paris a fost primit cu o însuflețire și cu un entuziasm nespus. Colonia română și cercul diplomatic român i-a făcut la gară ovații furtunoase. Nu se simte nimic acolo din certele marunte de partid, cari inveniează vieța politică a Bucureștilor. Anturajul dlui Brătianu de sigur însă ar fi putut fi mai bine și mai cu grijă ales. Este însă incontestabil, că cei cari îl însoțesc merită pe deplin, încrederea și stima noastră.

* **Sărbii** voiesc să ridice la Congresul de pace pretenziuni concrete asupra unor teritorii bănățene. Ar voi Torontalul întreg și o parte din Timișoara, cu o rază de 15 km.

dela Timișoara spre Răsărit. Restul Bănățului marinimoși ni-l cedează nouă. În chipul acesta noi am pierde însă 86.000 de suflete românești și avantajul de a avea o graniță strategică naturală excelentă. Afirmative dl Tache Ionescu ar fi cedat și încă în scris — printr'un contract cu Pasici —, ceilalți Români dela Paris în frunte cu legățiunea pentru pace, se țin morțiș de promisiunile făcute României în 1916, cari și astăzi sunt valabile și cari stabilesc granița Tisa—Dunăre. Torontalul l-am luă noi în schimb pentru valea Timocului.

* **Luxemburgul** nu mai voiește în nici un chip să știe de Germania. După »Journal de Debats« deja a sosit la Paris legățiunea pentru a cere încorporarea la Franca.

* **La Conferența de pace Angliei** i-a succes să-și aibă pentru fiecare colonie delegați speciali. În forma aceasta ea constituie un fel de majoritate relativă. S'a admis însă principiul — singur corect în astfel de cazuri — că voturile majorității nu au să facă o lege pentru minoritate, ca nu cumva statele mici să fie neindestulite.

Articolul »Răvaș din Sibiu«, din numărul trecut, e reprodus din »Foaia Poporului«.

* **Apății** se află încă la Sibiu. Nu este adevărat svonul, că ar fi fost transportat la București. În societatea dlui Vlaicu et comp. nu se va simți rău, dar nici tocmai splendid.

* **Chestia agrară** ocupă tot mai mult cercurile noastre diriguitoare. Se cercă fel de fel de soluții cu mai multe sau mai puține șanse de reușită. Configurația geografică a Ardealului, spiritul animat și nerăbdător al țărănilor, precum și lipsa multor date statistice necesare îngreunează mult studiarea și rezolvarea norocoasă.

* **La congresul socializatorilor** dela Sibiu s'au auzit cuvinte grele rostite la adresa preoțimeii și a armatei române de ocupație. Lămuririle și argumentele contrare însă nu au lipsit, așa că la sfârșit s'a accentuat cu o deosebită gravitate rolul preoților în educarea poporului și necesitatea mijloacelor folosite de armată pentru împiedecarea anarhiei și a bolșevismului.

* **Pierderile** cauzate de Germanii industriei belgiene se urcă la 6 miliarde 560 milioane de franci. S'au aflat acte compromițătoare pentru planurile de după război ale industriei germane în Belgia.

* **România** pretinde dela Germanii o despăgubire de război de 20 miliarde. Date amănunțit deduse dovedesc ezactitatea cifrei acesteia.

nunțit deduse dovedesc ezactitatea cifrei acesteia.

* **Gazetele nu ne vin**; nici »Unirea« nu ajunge la destinație foarte de multe ori. Cauza nu poate fi alta, decât că atât împiegaii postali unguri cât și ceferiștii distrug în mod sistematic și aruncă prin Murăș și prin Târnave rolurile de ziare românești. Cerem intervenția energică și cu efect a comisiei de presă pe lângă prezidul Consiliului Dirigent. Ar trebui de sigur să se cugete Dlor, că înzădar se scrie, dacă scrisul nu ajunge la destinație și că este o nefericită afacere desinteresarea de un lucru, ce azi mai mult ca oricare poate influența hotărâtor asupra spiritelor.

* **Placate de propagandă** republicană maghiară. Domnii din Pesta tipăresc bani și afșuri de propagandă. Aitceva nu au de lucru. Voiesc să imbete lumea cu apă rece. Durere însă, că unii țărani de ai noștri să lasă ademeniți. Poate, că nu tomai pe deplin. Dar efectele ici colototuş se simt. În câteva rânduri am rugat C. N. D. să se folosească de aceeaș armă. Absolut nu înțelegem, care ar fi motivul disconsiderării acestui mijloc dăcător la scop. Are doar prea mult de lucru secția presei?

* **La Blaj** s'au început prelegerile la toate institutele de învățământ. Lumea ștudentească furnică pe toate stradele orașelului. De prin grădini și de pe Câmpul libertății auzi mereu acordurile înălțătoare a lui »Deșteaptă-te Române«. Câte un tenorist-sopran de 14 ani încearcă »Marsilieza«. Merge cam greu. O rupe atunci pe »Auzi buciului cum sună«. Ciericii din Seminarul teologic visează visuri de aur pentru biserică și neam, și au dreptate. Septimani ard în piață între uralele nesfârșite ale colegilor — fiiele murdare de literatură ungurească. Un foc vână-gaiben, un fum urât și un pumn de cenușe: iată rezultatul nebuniei alor zece veacuri de prostie maghiară.

* **Di Ion Agărbiceanu**, iubitul nostru scriitor, zilele aceste va sosi la Blaj. Sunt doi ani de când nu ne-am mai întâlnit. Doi ani de când numai sufletele ne-au fost împreună. Băjenii îl așteaptă cu multă dragoste și cu mult dor. Ei văd în părintele Agărbiceanu pe cel mai fidel interpret în scris și în graiu al propriilor lor sentimente.

* **Situația preoțimeii** este una dintre preocupările principale ale factorilor competenți ai Consiliului Dirigent. Atât ameliorarea materială, cât și înălțarea poziției sociale a preoților rurali este un principiu dela care azi nu se mai poate abate nimeni. Un congres al preoțimeii, care însă nu este oportun decât peste vre-o câteva săptămâni este merit să precizeze pretenziunile și minimalul aspirațiilor preoțești, de care are nesmintit să se țină seamă. Meritele trecutului și așteptările, cari se leagă pentru venitor de tagma preoțească inditruesc această atitudine a cărmuitorilor noștri. În Ardeal preoții nu sunt elementele desconsiderate, ca preoții de dincolo de munți, nu sunt nici elementele, de cari s'ar putea lipsi cineva fără o gravă jignire a intereselor naționale și culturale ale neamului românesc.

* **Aronizarea nouă** a prefecturilor de dincoace de Carpați are să urmeze într'un tempo grăbit. O pretind necesitățile populației și nivelarea diferențelor de preponderanță artificială națională.

Consiliul dirigent.

Resortul: Finanțelor.

Nr. 118/1919
Secția prezidiu.

A P E L

Toți funcționarii români, cari au stat, sau stau și de prezinte în serviciul central, sau al oficiilor subordonate ministeriului de finanțe din Ungaria și din Austria (fostele provincii de coroană a monarhiei habsburgice: Bucovina ect.) prin aceasta sunt invitați să se anunțe cât mai îngrabă la resortul de finanțe al Consiliului dirigent român din Sibiu, fie în persoană, fie în scris, pentru a fi trecuți în serviciul resortului de finanțe român.

Pentru orientare reflectanții sunt incunoștiințați, că toți anii de serviciu li-se vor socoti și li-se asigură cel puțin salariul acela de care au beneficiat până acum.

Sibiu, la 14 Ianuarie 1919.
(18) 2-3. Dr. A. Vlad m p.

Cine știe

ceva despre George Petruția din Ciufud, de lângă Blaj, fost la reg. 50, II. bat. de mars, comp. 1, căzut prizonier în Rusia și internat în Pecianca, ținutul dincolo de Baical, rog să-mi răspundă pe adresa: Livia Petruția n. Spătăcian, Ciufud p. Blaj. — Pe Dnii preoți li rog să aducă la cunoștința sătenilor această înștiințare. (19) 1-3.

Proprietar și Editor:

Consiliul Național Român din Blaj.
Director: ALEXANDRU CIURA.
Redactor: Ovidiu Hulea.